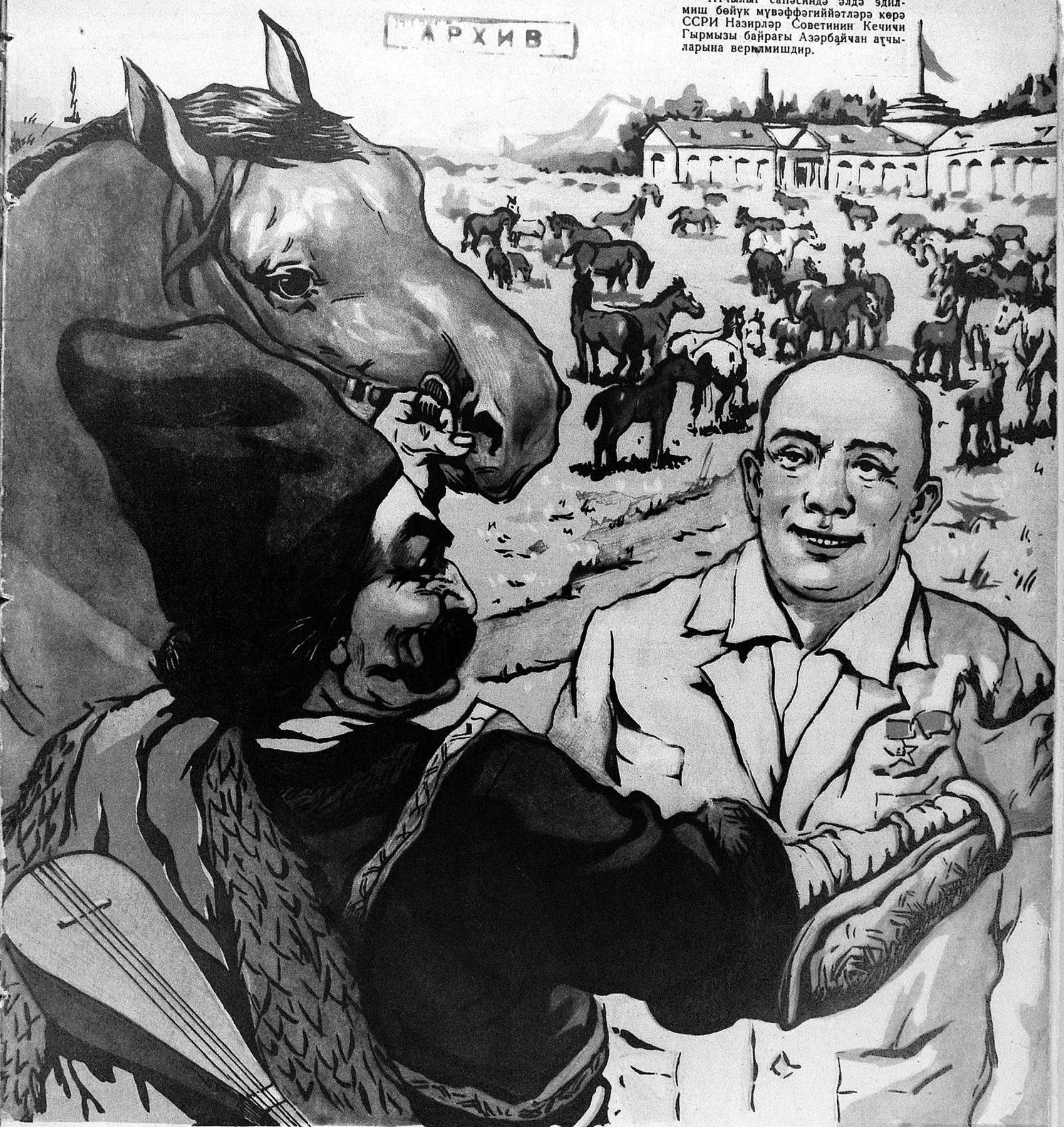

АРХИВ

Атчылыг саһәсиндә әлдә эдилмиш бөйүк мүнәффәгийәтләре көрә СССРИ Назирләр Советинин Кечичи Гырмызы байрагы Азәрбайчан атчыларына верәтмишдир.

КОРОҒЛУ (Атчылыг фермасы мүдири, Сосялист Әмәйи Гәһрәманы Тәйяр Рүстәмөв йолдаша)—Гыратын нәслини даһа да яхшылашдырдығын үчүн чох сағ ол!

А. Э. ЭЛЧИН
Азәрбайжан Республикасы
Узунлыг Кәһриманлыг
№ 10 1985

К И Р П И

АҒЫР кәлмәси дилимиздә олан чох мә'налы сөzlәрдән бириди. Бунун биринчи мә'насы вәзнә ағырлыгдыр. Мәсәлән, „бу даш о дашдан“ вә я „бу йүк о йүкдән ағырдыр“ дейилсә, әлбәттә бурада айры бир мә'на ахтармаг лазым дейил, дәмәк, һәгигәтдә дә тәрәзийә гойсаг, бу даш, о дашдан, бу йүк о йүкдән ағыр кәләчәк.

Анчаг „ағыр“ сөзү адамла янашы дуранда мә'насы дәйишилик. Мәсәлән, десәк ки, „бу адам о адамдан ағырдыр“, әлбәттә булуи мә'насы башгадыр, бурада адамлары тәрәзийә миндирмәк лазым дейил. Бу адам о адамдан ағырдыр, йә'ни тәвәзәлүдүр, ловға дейил, дүшүнүб иш көрән адамдыр. Бу чүмләнни икинчи мә'насы да вар. Бу адам о адамдан ағырдыр—йә'ни чәлд тәрпәнән дейил, тәпбәлдир, белә адама ағыр иш тапшырмаг олмаз.

Биз „ағыр“ кәлмәсинин бүтүн мә'наларыны бурада вермәк фикриндә дейилик, бунун өһдәсиндән дә кәлә билмәрик. Дилимиздә бу сөзүн мә'насы чох-чохдур. Мәсәлән: әли ағыр, аяғы ағыр, гулағы ағыр, хасийәти ағыр, һавасы ағыр вә саирә. Анчаг сон заманлар „ағыр“ кәлмәсиндән бир „ағырлашдырычы“ сөзү дә эмәлә кәлмишдир. Бу, бир маддәнни адыдыр. Бу маддә нефт мә'дәнләриндә ишләдилер вә газма ишләриндә хейли йүнкүллүк эмәлә кәтирир. Биз дә әлә бу ағырлашдырычы маддә—һематит барәсиндә данышмағы өзүмүзә борч билирик. Нечә ил бундан габаг мүтәхәссисләр бу ишә киришмәк истәйәндә көрүнүр, һараданса, аяғы ағыр бир адам кәлиб чыхыб мәсәләнни үстүнә, о замандан да бу иш ярымчыг галыр.

Бизә ағырлашдырычы маддә лазымдырмы? Әлбәттә лазымдыр. Мә'дәнләримиз үчүн илдә минләрлә километр узаг мәсафәдән, минләрлә вагон һематит кәтирилир. Бу ишә он миллионларла манат артыг пул сәрф олуур. Һематити Азәрбайчанда тапа биләрикми? Әлбәттә тапа биләрик. Азәрбайчанда кейфин истәдийи гәдәр һематит ятаглары вар. Бу ятаглары ким тапмалы, мә'дәнләримизи республиканын өз һематити илә ким тә'мин этмәлидир? Бу суалларын чавабы айдындыр: Азәрбайчан Әлмләр Академиясы вә Азәрбайчан Нефтирлийи. Бәс онлар нийә бу ишлә мәшгул олмуурлар? Көрүнүр ағырлыг „хәстәлийи“ бурада да адамлары тагәтдән салыб, адамлар ағырлашдырычы маддә һаггында дүшүнмәйә башлаянда өзләри дә ағырлашыр, онлары юху тутур. Анчаг бу мәсәлә илә мәшгул олан йолдашлар орасыны да

унутмамалыдырлар ки, өз малы ола-ола гоншу гапысына кетмәк дә адама ағыр кәлир. (Бу да „ағыр“ сөзүнүн башга мә'насы).

Кировабадда, нефт мә'дәнләринә хидмәт эдән бир „Ағырлашдырычы“ завод вар. Анчаг заводун ады чох вахт орада ишләйәнләрә, һәтта заводун гапысындан ичәри кирмәли олан адамларла пис тә'сир бағышлайыр. Тәпбәл адам „ағырлашдырычы“ сөзүнү эшидән кими гычларындан даш салланмыш кими чөкүр ерә. Дүздүр, бу заводда лап гуш кими йүнкүл оғландар вә гызлар аз дейил, планы артыгламасия еринә етирирләр. Амма күтләви-сияси ишләрдә әлә бир вәзийәт эмәлә кәлиб ки, артыг буну ағырлыг адландырмаг олмаз. Заводда дивар гәзети экәр ики айдан бир чыхсайды, әлбәттә, буну ағырлыг адландырмаг оларды, белә ағыр тәрпәнән редакция һей'әтинин кимләрдән ибарәт олдуғуну ахтарыб тапардыг. Анчаг иш ағырлашыб, мүрәккәбләшиб, айлардан илгәрә чатыбдыр. Дивар гәзетинин башлығы ахырынчы дәфә 1949-чу илдә чәкилмишдир, башлығын һәрфләри о гәдәр ағарыб ки, һеч редакция һей'әти өзү белә гәзетин нечә адландырылдығыны дейә билмәз. Үч ил мүддәтиндә бу гәзет заводда нә партия, нә һәмкарлар, нә комсомол тәшкилатларынын ядына дүшүб. Әлбәттә, үч иллик бир кәсаләти ағырлыг адландырмаг олмаз. Бу, нә исә башга бир шейдир, дилчиләримиз бу чүр башысоюглуг вә мәс'улийәтсизлийи ифадә эдән ени бир кәлмә тапмалыдырлар.

Бу заводда ярым ил бундан әввәл зәһмәт чәкиб „Шәрәф лөвһәси“ дүзәлдиләр. Ики нәфәр гочаг оғлан ағырлыгдан горхмайыб, бу лөвһәни кәтириб көркәмли ердә гоубдур. Шәкилләри вурмаг мәсәләннә кәләндә исә енә бу ағырлыг кәлиб япышыб адамларын яхасындан. Бунун сайәсиндә лөвһә тамамилә „йүнкүл“, тәр-тәмиздир, үзәринә нә инди, нә бир ай, нә дә беш ай бундан әввәл һеч бир шәкил вурулмамышдыр.

Кировабад „Ағырлашдырычы“ заводунун фәһләләри бүтүн үмидләрини Кировабад шәһәринин Сталин району партия комитәси катиби Ибраһимов йолдаша бағламышдылар, көзләйирдиләр ки, о, завода кәлиб вәзийәти йүнкүлләшдирәчәк, анчаг үмидләр боша чыхды. Ибраһимов йолдаш өзү дә бу заводун адындан горхуб ағырлашды, заводдан үз дөндәрди.

Нә исә, көрүнүр ки, бу ағырлыг сөзүндә ағыр бир һикмәт вар. Кимсә бу һикмәтә әлини гатмаса бир чох тәшкилатларын вәзийәти ағыр олачаглыр.

Азәрбайчан ССР Назирләр Совети янындағы мәдәни-маариф мүәссисәләри комитәси сәдри Сүлейман Рәһимов йолдаш районларда ени тикилмиш мәдәнийәт әвләриндә кино көстәрилмәсини гадаган этмишдир.

Рәссам НӨЧӘФҒУЛУ.

МӘДӘНИЙӘТ ЭВИ МҮДИРИ—Сәдр өзү буюруб, кинонун мәдәнийәтә дәхли йохдур, дедим олмаз—олмаз.

Полянский нарададыр?

АЛЛО! „Бакгазын“ Ворошилов вэ Шәһәр районлары шө'бә-сидир?

— Бәли?
— Мәним эвимдәки газ калонкасы хараб олуб.
— А йолдаш! Сәнин дәрдинин дәрманы Полянскийдир.
— Онда, ай! Гардаш!...—дейә, мән ялвармага башладым,— чагыр мәним дәрдинин дәрманыны телефона...
— Йох...—дейә телефонун о башындакы адам мәним сөзүмү элэ кәсди ки, куя ити бычглага пендир кәсир.—Йохдур!
— Бәс нарададыр?

— Дейә билмәрәм. Сән адресини вер, кәләнәдә она дейәрәм. Бәлкә вахт тапыб дейди...

Адресини вердим, телефонун о башындакы адам адреси яза-яза додалгалты деди:

— Будур, календара гейд элөдим. Уст тәрәфдән дә хүсуси оларга яздырам: „Диггәт! Полянский!“ разысынызмы, а йолдаш!

— Лап үрәкдән разыям...

— Бурада олсайдыныз бу сөзләринизи шикайәт дөфтәринә яздырардым. Йохса ораны сөйүшлө долдурурлар, бир дәнә тәшәккүр йохдур. Бура кәләнәдә язарсыныз.

Трубканы асдым, фикрә кетдим. Дүзү бу телефон сөһбәти мәни һеч ачмады. Зәнк эләмәмишдән габаг калонканын дүзәл-мәсинә дохсан фаиз үмидим вар иди. Инди бу фаиз дүшүб һәштадда даянды.

Бу сөһбәтдән дөрд күн кечди. Бу заман ичәрисиндә ики дөфә дә һәмни идарәйә зәнк элөдим. Полянскийни тапа билмәдийимдән нәһайәт өзүм кетмәли олдум.

Бу идарә, дәниз кәнарында бир дүкандә ерләшир. Мән ора кәләнәдә дүкән узуну дүзүлмүш столларын архасында һеч кәс йох иди. Ялһыз телефонун яһында бығлары гарангуш ганадына охшайан бир оғлан отурмушду. Беш-алты нәфәр бу оғланын габагында даһымышды. Оғлан онлара дейирди:

— Полянскийни тапа биләрсиниз саат дөрдә, иш гуртараңда... кәлиң, өзү илэ данышын, мәни чәнчәлэ салмайын...

Адамлар бу чавабы алдыгдан сонра кор-пешман дағылышдылар. Мән дә кетмәк истәйирдим ки, оғлан сәсләнди:

— Сиз нә истәйирсиниз, а йолдаш?..

— Мән Полянскийни истәйирәм.

— Истәмәли кишидир. Шәһәрдә биринчи устадыр.

— Бәс о „биринчи уста“ны нарадан тапмаг олар?

— Адресинизи дейин, календара гейд элөйим.

Дедим. Гейд эләди. Устдән дә ири хәтт илэ язды: „Диггәт! Полянский!“ Дөрд күн әввәл адресини яздырлығымы вә ондан сонра ики дөфә дә зәнк этдийими демәдим ки, сонра үзә салыб шикайәт дөфтәринә тәшәккүр яздырар, явашчадан чыхдым. Анчаг үмидим бир аз да итирдим, бирдән-бирә һәштад фаиздән әллийә энди.

Адресини календара гейд олунмасына артыг о гәдәр дә үмид этмәдийимдән үч күн далбадала саат дөрдә кәлиб идарәнин габагында бойнуму буруб даһыдым. Полянский иш гуртараңда да идарәйә кәлмирди. Орада мәнән башга ону көзләйән чох иди. Онлардан бири гулағыма пычылдады:

— Сәһәр тездән кәлмәк лазымдыр, дейирләр, о вахт идарәйә баш чәкир.

Дедим һәрчи бабабад. Үч күн дә сәһәр тездән кәлдим, енә дә саатларла көзләдим, енә дә бығлары гарангуш ганадына охшайан оғлан мәним адымы календара гейд эләди, анчаг Полянскийни тапа билмәдим. Умидим әрийиб әлли фаиздән гырх фаизә энәнәдә зара кәлиб шикайәт үчүн бирбаш Фүзули күчәсинә, „Бакгаз“ трестинә кетдим.

Рәис Әлиев йох иди. Гапылары тайбатай ачыб, кабинетини һавасыны тәмизләйирдиләр. Кирдим баш мүнәндис һагвердиевин яһына.

Һагвердиев сөзләрим диггәтлә динләйиб, гәләми алды сағ әлиңә, календари сол әлиңә. Мәним адресини вә фамилиямы календара языб күлә-күлә үзүмә бахды:

— Йолдаш, адыны ки календара гейд элөдим, калонканы дүзәлмиш һесаб элэ. Архайын кедиб чимә биләрсән, Полянскиййә элэ күңү бу күн әмр верәрәм...

Бөйүк разылыг эдәрәк, баш мүнәндисин отагындан чыхдым вә бирбаш эвә кәлиб көзләмәйә башладым.

Дөрд күн көзләримни смыг калонкайә зилләйиб, сәбирлә көзләдим. Бешинчи күн даһа дөзә билмәйиб кетдим „Бакгаз“ трестинә. Рәис Әлиев енә йох иди. Гапылары ачыб кабинетини һавасыны тәмизләйирдиләр. Кирдим баш мүнәндисин отагына. Баш мүнәндис—әкәр инсафла десәк—мәни көрүб чох һирсләнди, Полянскийнин далынча доһонча сөйүб телефону алды әлиңә. Ора зәнк—бура зәнк, ора зәнк—бура зәнк (яһан әнержили адам имиш) гәрәз, нарадаҗса Полянскийни тапыб чәкди телефонун һүзуруна. О ки вар дедә вә әмр эләди:

— Бу дәигә кет... О калонкайә бах... Айры һеч бир ишлә мөшгул олма...

Баш мүнәндис һеч телефону ерә гоймамышдан мән аяға галхдым, севинә-севинә, һәйәчан кечирә-кечирә, гача-гача кәлдим эвә, кирдим, көрдүм ушағларын анасынын гаш-габагындан бәрк яғыш яғыр. Дедим:

— Арвад, тә'чили сир-сифәтини дүзәлт, бу саат Полянский бура кәлир.

Арвад мәним бу тапшырығыма гәт'ийән әмәл эләмәдән һирс илэ чаваб верди:

— Кәлмишди, элэ габагыңча кетди...

— Нечә? Кәлмишди?

— Һә... Бәс нечә. Беш дәигә бундан габаг бир киши елкими ичәри кирди, дүз бирбаш гачды калонканын үстүнә, диггәтлә бахыб гышгырды „тә'мир эләмәк лазымдыр“ вә гәйдыб кетди...

— Бәс нә вахт тә'мир эдәчәйини нә үчүн сорушмадың?

— Мачал верди ки... Ичәри кирмәйи илэ байыра чыхмағы һеч бир дәигә чәкмәди...

Мән ову әлдән бурахмамаг, исти-исти изинә дүшмәк үчүн бирбаш гачдым трестә, йолдаш һагвердиевин яһына. Анчаг...

Баш мүнәндис йох иди. Онун да отагынын һавасыны дәйишмәк үчүн гапыларыны тайбатай ачымышдылар. Бурадан бирбаш кетдим дәниз кәнарына „Бакгаз“ын Ворошилов вэ Шәһәр шө'бәсинә. Телефонун яһында бир гыз отуруб роман охуруду.

Мән Полянскийни сорушан кими, гыз көзүнү китабдан айырмадан әлини атыб гәләми вә календари көтүрдү. Адресини язмаг истәйирди ки, мән даһа дөзә билмәйиб, орадан чыхдым. Умидим дүшүб даянды сыфрыда.

**

Бир һәфтә истираһәт этдикдән сонра гәклар трестә кетдим. Әлиевин вә һагвердиевин кабинетләринин һавасыны дәйиширдиләр. Отуруб көзләмәк истәйирдим ки, бир гоча киши мәнә яхынлашды, спичка истәди. Мән онун папиросуңу яһлырдыгда о деди:

— Гардаш оғлу! Әлинин әсмәйиндән баша дүшүрәм ки, Полянскийни ахтарырсан.

— Дүз дейирсән, әми!.. Лап зара кәлмишәм—дедим.

Гоча киши чох тәчрүбәли адама охшайырды, әлини чибинә салыб нә исә чыхарды, овчунун ичиндә шагылладады:

— Телефон, әмр көмәк эләмәз, оғул!...—деди.—Бунун сәсини Полянский эшидәнә әл гузусу кими далынча кәләчәк. Идарәдә ишләйиб, хүсуси мәнфәәти үчүн чалышыр.

Гоча әлини ачды. Овчунун ичиндә пул вар иди. Мән Әлиев вә һагвердиев йолдашларын ачыг кабинетләринә ишарә этдим.

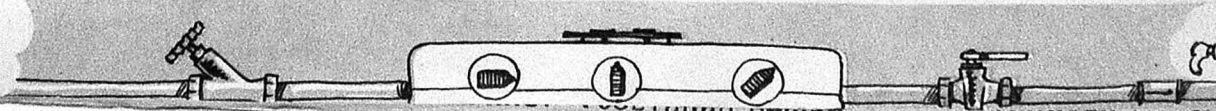
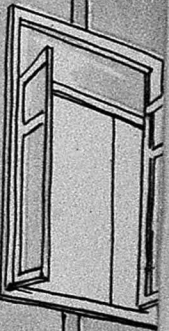
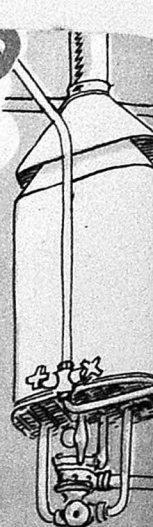
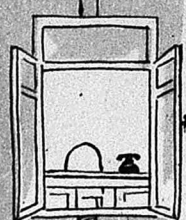
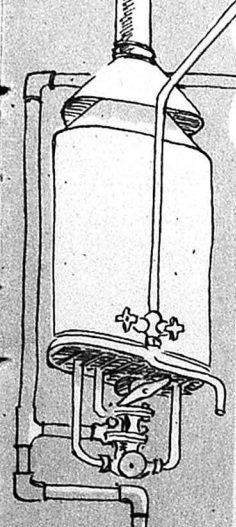
— Бәс онлар бу ишә нечә бахырлар?

Гоча киши мәнәлы-мәнәлы күлүмсәди:

— Ай рәһмәтлик оғлу, онларын да өз ишләри-күчләри, өз дөрдләри вар. Сән нийә белә дәринләрә кедирсән. Бир тәһәр калонканы гайытдыр, чим, чанын динчәлсин.

Гоча дүз дейирди. Мән дәринә кетмәк фикриндә дейидим. Бирчә арзум вардыса, о да бу иди ки, калонка гайрылсын, чимим, чаным динчәлсин. Анчаг, дейәсән, бу арзум үрәйимдә галачаг. Полянскийнин сорағыны верән йохдур.

С. КӘРИМОҒЛУ

„Лениннефт“ трестини 3-чу ма'данинин саба рёиси ВӘССӘЛАМ МӘММӘДОВ йолдаш едди айлыг планы вахтындан эввэл еринэ етирмишдир.

ТЕЛЕГРАММА

БӨРМӘТЛИ „КИРПИ“ ЙӨ

Едди айлыг планы вахтындан эввэл, артыгламасы илэ еринэ етирдим.
М. ВӘССӘЛАМ

ТЕЛЕГРАММА

М. ВӘССӘЛАМ ЙӨЛДАША,
Әзиз йолдаш Вәссалам,
Мәндән сәнгә чох салам.
Рекорд вур ишдә, демә:
План долду, вәссалам!

КИРПИ

ТӘНГИД ВӘ ӨЗҮНҮТӘНГИД

— Бәс сән нийә чыхыб данышмадын?
— Чох фикирләшдим, дүзәлмәди. Өзүмдән яшлы адамлары тәнгид эдәрәм, дейәрләр һәрмәт кәзләмир, өзүмдән чаванлары тәнгид эдәрәм, дейәрләр кәмчләри боғур, көрдүм ки, сусмаг мәсләһәтдир.

— Натигни боғазы нә тез гуруду?
— Мүдир ичласда йох иди, натиг дә чәсарәтлә басыб-кәсирди. Мүдир бирдән ичәри кирди, натиг әлини стәкана атды ки, бир аз боғазыны яшласын вә... сөһбәти дәйнисни.

— Мүдиринизин тәнгидә әлагәси нечәдир?
— Чох яхшыдыр, нә гәдәр тәнгид эләсән иччимир, дейир ки, тәнгид бизим көрән көзүмүз, эшидән гулагымыздыр.
— Өзү нечә, кәстәрилән негсанлары дүзәлдирми?
— Йох, көрдүкләринә көзүнү юмур, эшитдикләрини дә бу гулагындан алыб, о бири гулагындан өтүрүр.

„Бузовнаефт“, „Әзизбайовнефт“, „Молотовнефт“ трестләриндә бә'зи ишчиләр „гриплә“ хәстәләндиини бәһанә кәтирәрәк, ишә чыхмадылары һалда онларын өрдәк вә балыг овуна кәтдикләри мүйәйн әдилмишдир.

(Газетләрдән).

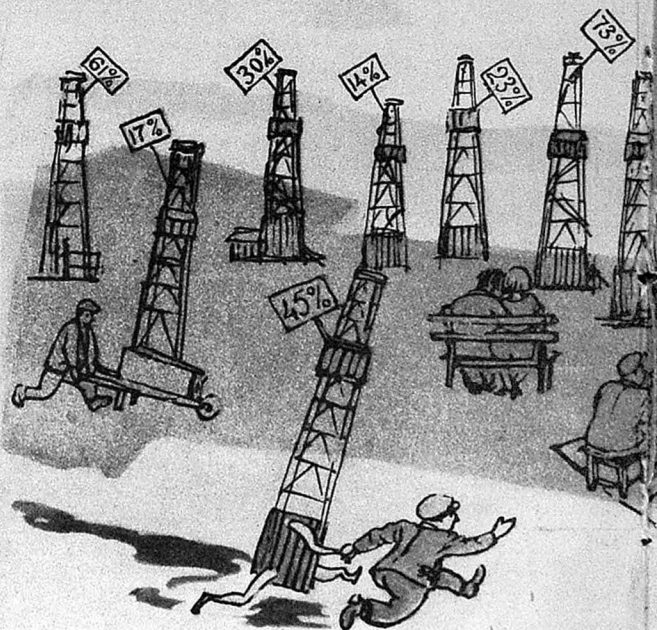
Мә'дәнләрдә иш-күчүмү атарам,
Һәкимләрә чохлу ялан сатарам.
Өрдәк үчүн пусгуларда ятарам,
Дашдан кечән бүллетеним вар мәним.

„Молотовнефт“ трестини бә'зи мә'дәнләринә емәйи арабаларда апарырлар.

(Газетләрдән).

Арабалар мә'дәнә чатынча ахшам олур,
Вахты кечир емәйин, наһар дөнүб шам олур.

„Кировабаднефт“ кәшфијат трестини ышка гурашдырма кантору лыйиһа-смета сәнәдләри илә вахтында тә мин әдилмир.

(Гәзетләрдән).

СӨҺБӘТ...

— Йолдаш мүдир, һава хошдур, дәннзәки буруға аваданлыг апармаг лазымдыр. Нечә билирсән?

— Йох-йох, мәбадә белә иш көрәсән. Даян, көзлә, күләк галхсын, туфан гопсун, сонра. Ләззәт дә ондадыр.

— Әлә нийә?

— Хош һавада ушаг да апарар. Шәрт одур ки, икидлик көстәриб туфанда апарсан.

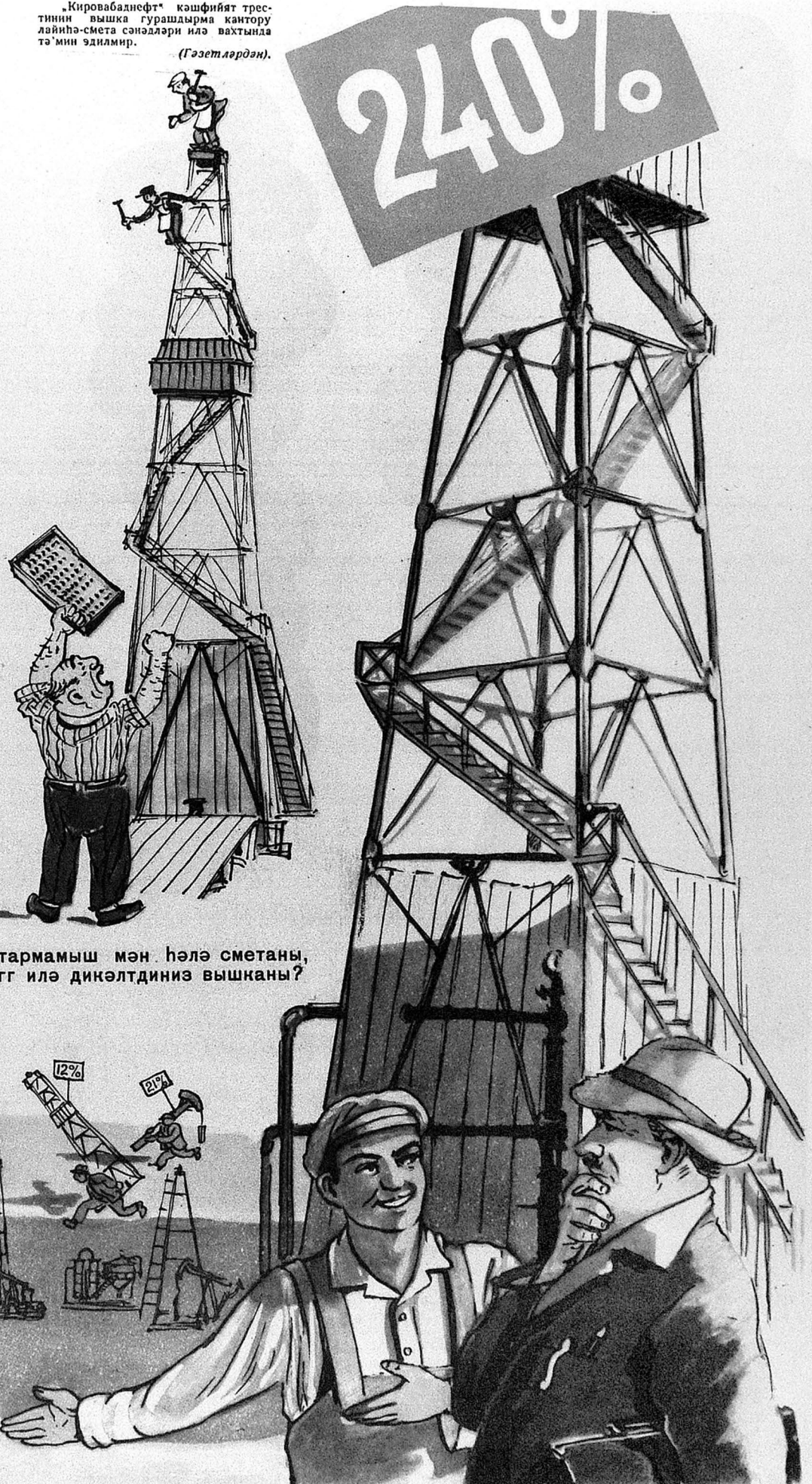
* * *

— Йолдаш катиб, гоншу районун нефтчиләринин чағырышындан хәбәрннз вармы?

— Нечә йохдур, гәзәтдә охудум, мән һәлә өз районумузун нефтчиләри адындан чаваб да языб кәндәрдим.

— Ишчиләр арасында нә тез музакирә әтдиннз?

— Музакирәсиз дә олар, ишчиләр гәзәтдә охуюб биләрләр.

— Гуртармамыш мән һәлә сметаны, Нә һагг илә дикәлтдиннз ышканы?

— Бизим габагчыл буруғ долдурбур планы. Онун көлкәсиндәдир, буруғларын галаны.

ЭЛЧИСИ КҮЛҮМ ОЛАНЫН...

БАТМАГДА олан күнэшин ал шэфэглэри уста Нифтэлинин алнын-дакы тэр дамлараны мынчыг кими парылдадырды. Уста дизлэрини ерә вуруб, гум алтындан чыхардыгы мейнэнин артыг гол-гычаларыны кэсир, ришэлэрини тэмизлэйир, өз-өзүнә дейинирди:

— Залым оғлу, бу чүр мейнэни көр нә күнә салыб, сонра да дейир ки, бу багы истәмирәм, гайтарырам, бәһәри йохдур. Бәс бу бәһәр дейил? Элә тәкчә бу мейнәйә гуллу эләсәйдин, бәсинди!..

Лейтенант Шмидт адына заводда сач-саггал ағартмыш уста Нифтэли Мурадов Бакы бағ тәсәррүфаты трестиндән ичарәйә көтүрдүйү бағда ишләмәкдән хүсуси бир зөвг алырды. О, истираһәт күнләриндә арвады Рубаба илә эл-элә вериб, башгасынын бәрбад хала салдыгы багы абад эдирди.

Уста белини дүзәлдиб сәсләнди:

— Ай арвад! Даһа бәсдир, гуртар, күн ахшам олду.

— Лап бу саат.

— Гуртардын?

— Әкдийн мейнәләрин һамысынын дибини долдурдум. Бунлар тутса бәсимиздир.

Уста Нифтэли бөйүк бир инамла:

— Бағ салан барын ейәр! Аталар яхшы дейиб ки, „Бағбанын көнлү олса, нә кәлиб бағда бара“.

— Алло... Бәли, 18—51, өзүдүр. һарадан? Бағ тәсәррүфаты трестиндән? Ай чаным, енә бағ? Бу бағ сөһбәти гуртармады?... Ай бала, ай Юсифов, әзизим, мәнән нә истәйирсән? Бағдыр, вермисән—истәмәдик, о да сәнин. Нечә-нечә? Акт? Нә акт? Нә олуб? Бәрбад олуб? Чанын сағ олсун. Тәки бәрбад олан бағ олсун. Нечә? 1797 манат 83 гәпик? О, тәәччүблә гашларыны чатды, боғазыны арытлады.

— Бу нә пулудур балам? Бу да тәә чыхды? Брос чаным, брос. Это ерунда. Бағдыр вермисән,—кәл абад элә. Ишләтмәлисән—ишләт. Даһа сәнин дә ишини мән көрмәйчәйәм ки... Мәһкәмә-мәһкәмә—дейә, Чәфәров телефондакыны ямсылады, телефон дәстәйини ачыгла ерә гоуб, отагда варкәл эләмәйә башлады.

— Рәдд эләйчәйәм кетсин, истәмәдик.

Арвад тәәччүблә сорушду.

— Нәйи?

— О хараба галмышы!

— Инсаф да яхшы шейдир, о баға нә олмушду ки... күл кими бағ иди, бахмадын, гуллу эләмәдин, хараба галды да!..

— Сән дә данышдын һа...—дейә Чәфәров даһа да һирсләнди.—Мәним үчүн фикрин нәдир? Дейирсән йәһни, Чәфәров Мәммәд Абасович ишини-күчүнү бурахыб, бағ белләсин, мейнә кәссин, чәпәр чәксин? О мәним ишим дейил.

Доғрудан да бу ишләр Чәфәровун вәзифәсинә дахил дейилди. Мәммәд Абасович Чәфәров ССРИ Дөвләт План Идарәсинин Азәрбайчан мүвәккиллийиндә мәһсулдарлығы мүййән эдән мүфәттишдир. Оун вәзифәси анчаг вә анчаг етишмиш, һазыр мәһсула гиймәт гоймагдыр.

Чәфәров үч ил бундан әввәл Шүвәланда элә кечирдийи бағын мәһсулдарлығыны мүййән этмәкдә янылмамшыды. О вахт бағ-бағ иди. Илләр кечдикчә бағ-бағлыгдан чыхды, мәһсул азалды. Бир дә ки борч—үч илдән бәри йығылыб галмыш 1797 манат 83 гәпик кирәйә һаггы.

— Вар! Анчаг, бир аз гуллу истәйир. Бәли, Сизә мүнәсиб?—дейә Бакы бағ тәсәррүфаты трестинин мүдири Муса Юсифов йолдаш көзләрини тавана дикди, бир ан фикирләшди, сонра нәйи нсә хатырлайыб,—яхшы гой фикирләшим, бәлкә сизә мүнәсиб, абад бир бағ тапа билдим!—дейә телефон дәстәйини явашча еринә асды, әлләрини дарағлайыб, баш бармағларыны фырлатмаға башлады. Фырлатды-фырлатды, сонра пейсәрини гашыды, зәнки басыб баш аграному чағырды.

— О сары чилдди говлуғу кәтир көрәк, нәйимиз галыб.

Говлуғ ачылды, рәнки саралмыш актлар, ханәләрә бөлүнмүш борчулар сияһиси көрүндү.

— Бир бах көр, мүнәсиб, абырлы бир бағ тапа биләрсән?

Баш аграном Лалаян һейрәтлә ағзыны бүздү.

— Бурада сән дейән элә шей галмайыб, һамысы бәрбаддыр.

— Оху көрүм!

— Профессор Ибраһимов Зүлфәли Имам оғлу, Шүвәланда, Бағ бәрбаддыр, борчу 440 манат 64 гәпик.

— О һеч, далыны оху.

— Кәрайбәйли Ағасадыг, Пиршағыда, бағ 36/127; бағда бағлыг галмайыб, ара бир башгасыны да көчүрдүр.

— Ону да кеч. Сонра?

— Сонра... Сән истәдийин бағ?... һә... һә...—дейә аграном севинчәк говлуғун алтындан бир сияһи чыхартды.—Бәлкә гайтарыланларын ичә-рисиндән бир шей тапдыг.

Юсифовун рәнки ачылды, көзләри ишыгланды.

— Мәрдәканла, 230 №-ли бағ. Агарунов Яков Михайлович.

Мүдирин ганы гаралды, дәриндән бир аһ чәкди, сонра тәәччүблә башыны булады.

— Йох чаным. Кеч-кеч. О, бағын атасыны яндырыб.

— Яхшы, онда, Шүвәланда 225 №-ли бағ, кечмиш назир һүсейн Нәчәфов...!

Мүдир һирсләнди.

— Ай чаным, сән көһнә әһвалатлары гурдалама... Бу бағлары элә хала салмайыблар ки, бир дә дирилә. Белә баша дүш әй, таныш адамдыр, өзү дә бөйүкләрдән, элә бағ тап ки, адына-санына лайиг олсун.

— Мәрдәканда, бағ № 1089/а. Сәһийә Назирлийинин мәс'ул ишчиси Маһмуд Мәммәдов, бағ бәрбаддыр; 1331 манат да борчу вар.

— Мәним үчүн базар ачма. Абырлы бир бағ...!

Бу вахт ара гапы ачылды, уста Нифтэли бир нәфәр өзү кими ағ саггал гоча илә ичәри кирди.

— Изин вар?

— Буюрун, буюрун! Әкәр бағ үчүн кәлмисиниз, йохдур, башга гуллуғунуз варса, буюрун.

Ағсаггал гоча көзләрини архаландыгы Нифтәлийә дикди. Нифтэли:

— Йолдаш Юсифов, мәним бағым вар, бу кишийә дә бағ лазымдыр, өзү дә зәһмәткеш адамдыр, бабат бир бағ олса абад эләр.

Юсифов чаваб вермәйә сөз тапа билмәди. Телефон сәсләнди.

— Алло! Бәли-бәли, Буюр. Валлаһ, сәһәрдән бәри ахтарырыг, сизә лайиг, мүнәсиб бир бағ тапа билмирик ки, билмирик...!

Мүдирин башы телефона гарышмышды. Гочалар өз араларында сөһбәт эдирдиләр.

— Бунлар ки белә башлайыб, бүтүн бағлар элдән чыхачаг—дейә, уста Нифтэли дейинирди.—Бу Юсифов ки вар, һеч бағ гәдри билән адам дейил. Бағлары верәндә бир көз етирмир ки, көрәк бу адам бағы нә үчүн көтүрүр, бахыб абадлашдырмаг үчүн, йохса корлайыб хараба гоймаг үчүн. Индийә гәдәр бағы хараба гоһнлардан биринин яхасындан япышыб, мәһшәр аяғына чәкмәйиб ки, башгаларына да ибрәт ола. Аталар яхшы дейиб ки: „Элчиси Күлүм оланын, башына күлүм олар“.

М. АСЛАНОВ

РАЙОН ИЧРАЙЙӘ КОМИТӘСИ СӘДРИ—Әтрафына чәпәр чөкмишик, янына шәбәкә дүзмүшүк, будағларына лент дә бағламышыг, даһа нә истәйирсән? АҒАЧ—Бир ведрә су!

Кирпи гардаш!

КИРПИ ГАРДАШ!

Күрдәмир район мәдәнийәт эвиндә биз шәхси ярадычылыгы йолу илә „колхоз рәгси“ „колхоз хору“ дәрнәкләри дүзәлтмишич. Бир аз бундан әвәл мәшиг заманы Хөрүмуза бир сәс гарышдыгыны көрдүк. Әвәл элә билдик ки, дәрнәйдә ени үзв кәлиб. Анчаг сонра мәлум олду ки, йох, кәлән адамын охудугу башга һавадыр. Бу адам мүәллим Нурмәмәд Мәммәдов иди. О, бачысы Тутунун вә арвады Бөйүкханымын бизим дәрнәкдә иштирак этмәләриндән яман гәзәбләнмишди. Тутуну о ки вар сөйүб-яманлады, арвадынын далынча мәдәнийәт эвиндән бирбаш ушаг китабханасына гачды. Гәзәбләнмиш әр ушагларын янында арвадына ағзына кәләнни дейиб ону дөймәк истәди. Ушаглар мүәллимин бу һәрәкәтинә мане олмасайдылар, сөз йох ки, о, Бөйүкханымы эшишдирәчәкди.

Кирпи гардаш, бизим дәрнәкдә ики нәфәр адам аз олса да, ишимиз кечәр, биз Нурмәмәд Мәммәдов һаггында дүшүнүрүк. Сән дә бу барәдә дүшүн, бәлкә бир чарә эдәсэн. Билмирик ки, Нурмәмәд Мәммәдов кими башы кечмишин зирзибили илә долмуш „намус гәһрәманы“, гадын һүзүгуну тапдалаян бир адам мәктәбдә ушаглара нә тәрбийә веррәчәк? Ата-аналар өз ушагларыны белә адама нечә инана билләрләр? Нурмәмәд Мәммәдов тәрбийәдән данышанда демәзләрми ки, „мүәллим, һаһаг ерә богазыны йыртма, сәни яхшы тәнийырыг“.

КҮЛРҮХ ЗАФИДОВА, ТЕЙБӘ
ҖАЧЫЕВА, ХАВӘР ҖҮСЕЙНОВА,
ЛЕЙЛА ҖҮСЕЙНОВА.

Күрдәмир

ҖӨРМӘТЛИ КИРПИ!

Биләчәридә автобус станциясынын габагында ири бир һовуз вар. Бу һовузу һәмишә су илә долу сахлайырлар ки, янғын баш версә орадан тез су кәтүрүб янғыны сөндүрсүнләр. Мән-беш илдән артыгыдыр ки, Биләчәридә яшайырам, хошбәхтликтән нә янғын баш вериб, нә дә һовуз сундан истифадә олунуб. Бунунла белә, биз Биләчәри чаматмы белә бир һовузун олмасындан разыйыг. Чүнки онун дөрд тәрәфинә һасар чәкилмәдийиндән ушагларымыз орая тез-тез дүшүб чиммәк өйрәнирләр. Элә бу ил үч ушаг дүшүб, йолдан өтәнләрин көмәйи илә саг вә саламат чыхарылмышдыр. Анчаг һовузда ялныз ушаглар дейил, һәрдән үч тонлуг йүк машиналары да һәвәслә чимир. Бу яхынларда бир машынын чиммәйә о гәдәр башы гарышмышды ки, әкәр йүк галдырычы кран көмәйә кәлмәсәйди, машын йәгин ки, лап инди дә һовузда үзүрдү.

Инди бизим сиздән бирчә тәвәг-геимиз вар, пасйолка Советинә бизим әрзимизи етирин, бәлкә сәдр Мәммәд Кәнчәли йолдашын үрәйинә рәһм дүшә, һовузун әтрафына бир һасар чәкдирә, йох әкәр һасар чәкдирмәк мүмкүн олмаса, онда Бақы Суларданхилас чәмиһәйәтиндән хаһиш эдәсиниз ки, һовузун ғырагында бир хилас мәнтәгәси ачсын, таки биз ата-аналар сәһәрдән ахшама гәдәр һовузун янында нөвбә чәкмәк эзәбундан гуртараг.

Эвдәр гадын Ш. Сәйярә

АЧЫГ МӘКТҮБ

М. Ф. Ахундов адына Дөвләт Опера вә Балет театрынын солисти, республикамызын әмәдәр артисти Әләвсәт Садыгов йолдаша.

Әзизим! Дүз ийирми илдир ки, япышмысан яхамдан, тойда, радиода, концертләрдә, мәчлисләрдә элә һа „Сонаханым чых әйвана“ дейиб мәни чагырырсан. Анчаг билмәлисэн ки, даһа мән габагкы Соһаханым дейиләм, халымда да халлыг галмайыб, сачым-бирчәйим агарыб. Нә һүсн? Нә чәмәл?... Мәндә даһа әйвана чыхасы һал йохдур.

Сән кәл, охудугун маһнылары көз кәздир, онлары бир саф-чүрүк элә; репертуарыны тәзәлә, бир аз зәһмәт гәтләш, бәлкә ени бир һава өйрәнәсэн, охуянда, мәнә дә хош кәлсин, эшидәнләрдә дә...

Һөрмәтлә СОНА ХАЛА.

ЧӘТИН МӘСӘЛӘ

Сәляя району милис идарәси рәиси Муса Мирзәев йолдаш район партия комитәсинә вердийи әризәдә өз үзәриндә ишләмәклән азад олунмасыны хаһиш этмишдир. О, әризәсиндә язмышдыр ки: „Һәр айда бир дәфә лектор тәрәфиндән дейилән лексияда иштирак этмәк вә онун үчүн һазырлашмаг мәнә чәтинлик төрәдир. Хаһиш эдирәм, мәни лексияда иштирак этмәклән кәнар эдәсиниз.“

Район партия комитәси сөз йох ки, Мирзәев йолдашын хаһишини рәддә этмишдир. Она өз үзәриндә ишләмәйи мөсләһәт көрмүшләр. Анчаг, биз Мирзәев йолдашын һалынын инди нечә олдуғуну билмирик. Дейәсэн, онун үчүн чох чәтин кечир. Бир айда ики саат (чәми икичә саат) лексияя гулаг асмаг доғрудан да ағыр индир!...

Әкәр Мирзәев юху азарына тутулмасайды, бәлкә дә бир тәһәр дәрсин өһдәсиндән кәләрди. Анчаг, нә эдәсэн ки, бу зәһрәр әснәмәк кишиһә көз верир, ишыг вермир. Китабдан икичә сәтр охумамыш ағзы ачылыр, голлары янлара узаныр, бир аз сонра кабинетдән ширич хоролту әшидиләр.

ДУ-ДУ-ДУ...

- Алло, 07-дирми?
- Бәли.
- Ай йолдаш, Ләнкәраны сифариш эләмишәм, вермирләр, вахт кечир ахы!
- Йолдаш, бунун мәнә дәхли йохдур, 3—44—22-ә зәнк элә.
- 3—44—22-дирми? Ләнкәраны сифариш этмишич, чаваб ала билмирик.
- Көзләмәк ләзимдыр.
- Нә гәдәр көзләйим, а йолдаш, Ләнкәраны вахты кечир ахы!
- Тәләсирсәнсә, 3—82—40-а зәнк элә.
- 3—82—40-дырми? Ләнкәраны истәмишич, вермирләр.
- Вермирләр, чанын сағ олсун, сән дә истәмә.
- Ләзимдыр, ишимиз вар.
- Онда 3—01—02-йә зәнк элә.
- 3—01—02-дирми? Ләнкәраны вермирләр, тәчили ләзимдыр.
- Ләнкәраны вермирләр, Сәляяны истә.
- Ахы мәнә Сәляя ләзим дейил, Ләнкәран ләзимдыр.
- Бунун мәнә дәхли йохдур. 07-йә зәнк элә.
- Ай йолдаш, бир даян, элә орадан башламышам...
- Ду-ду-ду...

Редактор—Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сүлейман Рүстәм, Сабит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзаде, Гулам Мәммәдли, Рза Шаһваләд.

„Коммунист“ гәзети нәшри. Редакциянын адреси: Бақы, Коммунист күчәси, 11|13, 4-чү гапы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гиймәти: айлыгы 3 манат.

ФГ 12384. Сифариш № 415. Тиражы 20000. Кағыз форматы 72×105/16. Чапа имәләнмиш 2/VIII-52.

Азәрбајҗан ССР НС янында Полиграфия сәнәи, нәшрийәт вә китаб тичарәти ишләри идарәси. 26 комиссар адына мәрбәә. Бақы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

АХУНДОВ
Азәрбајҗан Республикасы
Мәдәният, Гәзәт-Китап Ишләри

— Ағлама, һәштад яшлы балам, инди говулдунса,
кәләчәкдә сәнин үчүн ени бир иш дүзәлдәрик.

Мисирдәки дөвләт дәйишликлин сәйсәндә
крал Фаругун едди айлыг оғлу II Әһмәд Фуад
крал бәлүшдур, бу ишдә АБШ сәфиринин
бармагы вардыр.
(Гәзәтләрдән)

НАИБЛӘР:—Крал һәзрәтләринин фермайишләрини дин-
ләмәйә һазырыг!